

A Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Médiatanácsának 60/2020. (I.28.) számú határozata

Ügyiratszám: MN/33879-6/2019.
Ügyintéző: **személyes adat**
Telefonszám: **személyes adat**
E-mail: **személyes adat**
Tárgy: kiegyensúlyozottsági kérelem
elbírálása

Határozat

A Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Médiatanácsa (a továbbiakban: **Médiatanács**) **személyes adat** (**személyes adat**) a továbbiakban: **Kérelmező**) a Duna Médiaszolgáltató Nonprofit Zrt. (1038 Budapest, Bojtár utca 41-47., a továbbiakban: **Médiaszolgáltató**) Kossuth Rádió adóján 2019. december 18-án 06:00:01 órai kezdettel sugárzott „*Jó reggelt, Magyarország!*” című műsorában 08:49:34-08:56:52 óra között közreadott műsorszegmensben elhangzottakkal kapcsolatban, 2019. december 23-án benyújtott kiegyensúlyozottsági kérelme alapján 2019. december 24-én indult közigazgatási hatósági eljárásban a Kérelmező kérelmét **elutasította**.

A véglegessé vált döntés ellen annak közlésétől számított 15 napon belül a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bírósághoz (a továbbiakban: Bíróság) címzett, de a Médiatanácshoz - a személyesen eljáró ügyfél esetében választása szerint elektronikus vagy postai úton, a jogi képviselő által kizárólag elektronikus – benyújtott keresetlevéllel közigazgatási per indítható. A keresetlevél benyújtásának a közigazgatási esemény hatályosulására nincs halasztó hatálya, azonnali jogvédelem a Bíróságtól kérhető. Tárgyalás tartása a Bíróságtól kérhető. A keresetet a Bíróság hatvan napon belül bírálja el.

Az elektronikus ügyintézés és a bizalmi szolgáltatások általános szabályairól szóló 2015. évi CCXXII. törvény (a továbbiakban: **E-ügyintézési tv.**) alapján elektronikus úton történő kapcsolattartásra kötelezett minden beadványt kizárólag elektronikus – az E-ügyintézési tv.-ben és végrehajtási rendeleteiben meghatározott módon – nyújthat be a bírósághoz. A Bíróság egyszerűsített perben, a tárgyaláson kívüli elbírálás szabályai szerint jár el.

Indokolás

A Kérelmező a Médiatanácshoz 2019. december 23-án érkezett beadványában (a továbbiakban: **kérelem**) a Médiaszolgáltató Kossuth Rádió adóján 2019. december 18-án 06:00:01 órai kezdettel sugárzott „*Jó reggelt, Magyarország!*” című műsorában 08:49:34–08:56:52 óra között közreadott műsorszegmensben elhangzottak kiegyensúlyozottságát kifogásolta.

A Kérelmező szerint a Médiaszolgáltató megsértette a médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról szóló 2010. évi CLXXXV. törvény (**Mttv.**) 12. § (2) bekezdésében, valamint a sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól szóló 2010. évi CIV. törvény (**Smtv.**) 13. §-ában foglalt kiegyensúlyozott tájékoztatási kötelezettség követelményét azzal, hogy az interjúalany által kifejtett véleménnyel szemben, miszerint a szén-dioxid koncentráció növekedése következtében emelkedik a hőmérséklet, nem került bemutatásra Szijjártó Péter miniszter ENSZ-ben elhangzott beszéde, illetve más álláspontot képviselő szakértők véleménye, holott ez utóbbi álláspontoknak a Médiaszolgáltató a „*Vasárnapi Újság*” című műsorában (2019. november 3-án, 10-én és 17-én) megszólalási lehetőséget biztosított.

A Kérelmező beadványához mellékelte a Médiaszolgáltató részére 2019. december 18-án, 09 óra 17 perckor elektronikus úton küldött kifogását, illetve a Médiaszolgáltató 2019. december 19-én, 09 óra 55 perckor a Kérelmezőnek elektronikus úton küldött válaszevelet, amelyben a kifogást elutasította.

Az Mttv. 181. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezés előírja, hogy Smtv. 13. §-ában és az Mttv. 12. § (2) bekezdésében meghatározott kiegyensúlyozottsági kötelezettség megsértése esetén a kérelem elbírálására a JBE médiaszolgáltatók és a közszolgálati médiaszolgáltatók médiaszolgáltatásai tekintetében a Médiatanács, más médiaszolgáltatások vonatkozásában a Hivatal rendelkezik hatáskörrel.

A fenti rendelkezést alapul véve jelen kiegyensúlyozottsági ügyben a kérelem elbírálása az Mttv. 181. § (1) bekezdése és a 182. § u) pontja értelmében a Médiatanács hatósági hatáskörébe tartozik, tekintettel arra, hogy a Médiaszolgáltató közszolgálati, illetve JBE médiaszolgáltató.

Az Mttv. 166. §-a alapján a Médiatanács a kiegyensúlyozott tájékoztatás kötelezettségének megsértésével kapcsolatos eljárásban az Mttv. 181. §-ában meghatározott eltérésekkel és kiegészítésekkel alkalmazza az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: **Ákr.**) és az Mttv. szabályait.

A Médiatanács a hatáskör megvizsgálását követően a kérelem érdemi elbírálásának további feltételeit, azaz az eljárási szabályok teljesülését ellenőrizte.

Az Mttv. 181. § (1) bekezdése értelmében az Smtv. 13. §-ának, vagyis a kiegyensúlyozott tájékoztatás kötelezettségének megsértése esetén benyújtott panasz kérelemnek, a kifejezésre nem juttatott álláspont képviselője, illetve bármely néző vagy hallgató kérelmezőnek minősül. A kiegyensúlyozott tájékoztatás követelményének megsértése esetén tehát a kifejezésre nem juttatott álláspont képviselője, illetve bármely néző vagy hallgató hatósági eljárást kezdeményezhet, tehát bárkinek – a törvényben meghatározott feltételeknek megfelelően benyújtott – kérelme, így jelen esetben a Kérelmezőé is, érdemben elbírálendő.

Az Mttv. 181. § (2) bekezdése szerint:

„Az (1) bekezdésben meghatározott hatósági eljárás kezdeményezését megelőzően a kérelmező köteles kifogásával a médiaszolgáltatóhoz fordulni. A kérelmező az általa kifogásolt tájékoztatás közzétételétől, ismétlés esetén az utolsó ismétléstől számított hetvenkét órán belül írásban kérheti a médiaszolgáltatótól azon álláspont – megfelelő, a kifogásolt tájékoztatás közzétételéhez hasonló körülmények közötti – közzétételét, amelynek közzététele a kiegyensúlyozott tájékoztatáshoz

szükséges. Nem élhet a kifogásolás jogával a kérelmező, ha az ismertetésre nem került álláspont kifejtésére ezen álláspont valamely képviselője már lehetőséget kapott, vagy ha e lehetőséget a kérelmező kapta, de azzal nem élt.”

Az Mttv 181. § (3) bekezdése szerint:

„A médiaszolgáltató a kifogás elfogadásáról vagy elutasításáról annak kézhezvételétől számított negyvennyolc órán belül dönt. A döntésről a kérelmezőt haladéktalanul írásban értesíteni kell. A kérelmező a döntés közzétételétől számított negyvennyolc órán belül – a döntés közzétételének elmaradása esetén a kifogásolt vagy sérelmezett tájékoztatás közzétételétől számított tíz napon belül – a kifogásolt műsorszám és az érintett médiaszolgáltató pontos megnevezésével hatósági eljárást kezdeményezhet a Hatóságnál.”

A Médiatanács a kérelem mellékleteit megvizsgálva megállapította, hogy a Kérelmező a Médiaszolgáltató közönségszolgálat, a „*Jó reggelt, Magyarország!*” című műsor szerkesztősége, valamint Dobos Menyhért vezérigazgató részére 2019. december 18-án elektronikus úton 09 óra 17 perckor küldte meg kifogását, azaz határidőben fordult a Médiaszolgáltatóhoz. A Médiaszolgáltató 2019. december 19-én 09 óra 55 perckor küldte meg válaszlevelét, amely szerint a kifogást elutasította, majd a Kérelmező a 2019. december 20-án postára adott beadványával, határidőben hatósági eljárást kezdeményezett a Médiatanácsnál.

A Médiatanács az eljárás tárgyát képező kérelem vonatkozásában megállapította, hogy az a hivatkozott eljárási szabályoknak megfelel, így érdemben elbírálható.

Fentiek alapján 2019. december 24-én hatósági eljárás indult és a Médiatanács a 2020. január 6-án kelt, dr. Karas Monika, a Médiatanács elnöke által aláírt MN/33879-2/2019. ügyiratszámú végzésével tájékoztatta a Médiaszolgáltatót a kérelem beérkezéséről és az eljárás megindulásáról, továbbá kötelezte, hogy a végzés közzétételétől számított 4 munkanapon belül terjessze elő – a végzés mellékleteként másolatban csatolt irattal, azaz a Kérelmező kiegyensúlyozottsági kérelmével kapcsolatos – álláspontját tartalmazó nyilatkozatát, továbbá csatolja a kifogásolt műsorrész felvételét és szó szerinti szöveges leírását.

A Médiaszolgáltató nyilatkozata, valamint a kifogásolt műsorrész felvétele és szó szerinti szöveges leírása 2020. január 14-én, postai úton érkezett meg a Hatósághoz.

Nyilatkozatában előadta, hogy a kérelmezői kifogást elutasító álláspontját változatlanul fenntartja, véleménye szerint teljes körűen eleget tett az Smtv. 13. §-ában, valamint az Mttv. 12. (1) bekezdésében foglalt kiegyensúlyozott tájékoztatási kötelezettségének.

Idézte a Kérelmező kifogását, majd utalt az Alaptörvény IX. cikk (2) bekezdésére, és előadta, hogy az Smtv. és Mttv. hivatkozott rendelkezéseiben szabályozott kiegyensúlyozott tájékoztatási kötelezettségnek a tájékoztató és híreket szolgáltató műsorszámokban kell eleget tenni, egyúttal utalt az Mttv. 83. § (1) bekezdésére is, amely tartalmazza a közszolgálati médiaszolgáltatás céljait, többek között a kiegyensúlyozott, pontos, alapos, tárgyilagos és felelős hírszolgáltatást, valamint tájékoztatást. A törvényben rögzített céljai és feladatai körében a demokratikus társadalmi nyilvánosság kialakulása és megerősödése érdekében tájékoztatást nyújt a Magyarország területén élőknek közérdeklődésre számot tartó eseményekről sokoldalúan, aktuálisan, tárgyilagosan és kiegyensúlyozottan.

Megjegyezte, hogy az Smtv. 4. §-hoz fűzött indokolás szerint senkinek nincs alanyi joga arra, hogy követelje bármely médiumban véleménye közzétételét, a műsorszámok szerkesztése, a médiatartalmak kiválasztása a Médiaszolgáltató diszkrecionális joga az Mttv. 3. § alapján.

Előadta, hogy az Smtv. és az Mttv. vonatkozó szabályai alapján a kiegyensúlyozottság vizsgálata során tisztázni kell, hogy a Kérelmező által hiányoltak relevánsak voltak-e a műsorszám témája vonatkozásában, érdemben eltérő volt-e a műsorszámban elhangzott véleményhez képest, és megfelelő időben elérhető volt-e a Médiaszolgáltató számára.

A kifogásolt műsorrészlet tartalmára kitérve előadta, hogy az Intődy Gáborral, a Magyar Édességgyártók Szövetségének főtítkárával készült beszélgetés elsősorban és a műsorszegmens nagy részében az éghajlatváltozás édesiparra gyakorolt esetleges hátrányos következményeiről (kakaó termesztés veszélyeztetése) és az erre adandó ipari megoldásokról (termékek, alapanyagok helyettesítése), valamint lehetséges jövőbeni eljárásokról (3D ételnyomtatás) szólt.

Kifejtette, hogy a több mint 7 perces beszélgetés során egy alkalommal került említésre, hogy a klímaváltozás lehetséges káros következményei akkor jelennek meg, *„ha a jelenlegi ütemben folytatódik a felmelegedés és a szén-dioxid kibocsátás”*. Álláspontja szerint arra tekintettel, hogy a kifogásolt műsorszegmens csak mellékesen érintette a szén-dioxid kibocsátás szerepét, valamint, hogy a műsorszám célja nem általánosságban a klímaváltozás okainak bemutatása volt, hanem a műsorrész az éghajlatváltozás édesiparra gyakorolt esetleges hatásairól és az arra adandó ipari megoldásokról szólt, így a kifogásban említett, a Kérelmező szerinti eltérő véleményeket sem kellett bemutatnia.

Megjegyezte, hogy a Kérelmező a kifogásban konkrétan és pontosan nem jelölte meg az ismertetésre nem került álláspontot. A Médiaszolgáltató szerint a *„Vasárnapi Újság műsorszolgáltatásában elhangzott vélemények”* meglehetősen tág kategóriát alkotnak, e vélemények köre csak később, a kérelemben kerültek pontosításra. Előadta azt is, hogy más véleményként tévesen hivatkozott Szijjártó Péter miniszter ENSZ-ben elhangzott beszédére, ugyanis a Kérelmező által idézett és a kérelemben hiányolt kijelentés, miszerint *„napjainkra 0,12 Celsius-fokkal nőtt az átlaghőmérséklet”* nem az ENSZ-ben, hanem a magyar Országgyűlésben hangzott el 2018. december 12-én.

A kifogásolt műsorrészben szereplő nyilatkozatot az országgyűlési vitanap több mint egy évvel, a Vasárnapi Újság műsorszolgáltatásában megjelent vélemények pedig több héttel előzték meg. E körben hivatkozott a Médiatanács MN/32885-7/2019. ügyiratszámú döntésében is megjelenő joggyakorlatra, miszerint *„az ilyen jelentős, azaz hetekben mérhető időtartam már kívül esik azon, melyen belül ésszerűen elvárható lett volna a Médiaszolgáltatótól, hogy műsora szerkesztése során e véleményekre figyelemmel legyen”*.

Az előadottakra figyelemmel kérte a kérelem elutasítását.

A Médiatanács a rendelkezésre álló adatok, a kérelem és a kifogás, a Médiaszolgáltató nyilatkozata és az érintett műsorszegmens részletes vizsgálata alapján az alábbi tényállást tárta fel, és azt az alábbiak szerint értékelte.

1. A Kérelmező álláspontja

A Kérelmező a Médiaszolgáltatónak 2019. december 18-án, 09 óra 17 perckor küldött kifogásában előadta, hogy a kifogásolt műsorszámban valótlan vélemény került kifejezésre, ugyanis az *„Édesipar képviselője mondta, hogy a széndioxid koncentráció növekedése következtében növekedik a hőmérséklet. A vélemény alkotás az édesipar titkárát megilleti. A véleményalkotás nem tényközlő műfaj, ahhoz az igazság tartalmát a vélemény alkotójának nem kötelező csatolnia.*

A riporter, műsorvezető adhat hangot értékelő véleménynek, de tilos fellebbezhetetlen vagy más nézeteket figyelmen kívül hagyó vélemény elhallgatása.

Például a Vasárnapi Újság műsorszolgáltatásában elhangzott vélemények, vagy Szijjártó Péter miniszter úr ENSZ-ben elhangzott véleménye. Szijjártó miniszter úr szerint az iparosodás előtti korszakhoz képest napjainkra mindössze 0,12 Celsius fokkal nőtt az átlaghőmérséklet.

Dobos Menyhért vezérigazgató úrnak:

A reális zöldek képviselőjében bejelentett kifogásom, nem irányul, a széndioxid szerepéről a reális zöldek álláspontja kifejezése kérésére.”.

A Kérelmező a Hatósághoz küldött kérelmében nem fogadta el a Médiaszolgáltató kifogást elutasító válaszát, és előadta, hogy a szén-dioxid szerepéről a Kossuth Rádió „Vasárnapi Újság” című műsorában 2019. november 3-án Dr. Szarka László akadémikus, 10-én Dr. Király József mérnök, 17-én pedig Dr. Héjjas István mérnök megszólalásában más vélemény került megjelentésre.

A Kérelmező szerint „Minden műsorosztálynak kötelessége figyelemmel kísérenie, más műsorosztályok produkcióját, különösen egymással perlekedő állítások esetén.

Nem engedhető meg, hogy a Kossuth Rádió hallgatója a Jó reggelt, Magyarország! szerkesztőjét, műsorvezetőjét minden bajunk forrása a szén-dioxid állásponttal azonosítsa.

A Jó reggelt, Magyarország! szerkesztőinek kötelességük, hogy egy ésszerű időszakon belül eleget tegyenek a szén-dioxid szerepéről kapcsolatos sokféle nézet és érdek bemutatásának.

Kérem a Médiateanácsot, hogy a határozatában a fentiekre kötelezze a Jó reggelt, Magyarország! szerkesztőségét, felvezető szöveg kíséretében, valamint a hőmérséklet-emelkedés értékéről, Szijjártó Péter miniszter ENSZ-ben kifejezett véleményének bemutatására.”

2. Az eljárás tárgyát képező tájékoztatásban elhangzottak ismertetése

A Médiaszolgáltató Kossuth Rádió adóján 2019. december 18-án 06:00:01 órai kezdettel sugárzott „Jó reggelt, Magyarország!” című műsorzámban 08:49:34-08:56:52 óra között közreadott műsorszegmensben a következők hangzottak el:

Műsorvezető: „Háromnegyed kilenc múlt négy perccel. Édes jelen, keserű jövő. A globális felmelegedést már az édesipar is érzi – hangzott el a szakmai szövetség fenntarthatóságról rendezett konferenciáján. A borúlátóbbak szerint az Egyenlítő környéki kakaótermesztésnek már csak évtizedei vannak hátra: 2050-re kuriózummá válhat a valódi csokoládé – mondták ezt néhányan. De – ahogy ezt már műsorunkban is hallhatták – bajban vannak a méhek és a méhészek is. Stúdiónk vendége Intődy Gábor, a Magyar Édességgyártók Szövetségének főtitkára. Ezek jóslatok, veszélyek, borúlátó forogatókönyvek, vagy tényleg látszanak konkrétan már a jelek is, akár mondjuk az árakban?”

Intődy Gábor (=IG, főtitkár, Magyar Édességgyártók Szövetsége): „Látszanak a jelek, a 2050-re nem lesz kakaó, ez úgy lehet érvényes, hogy ha 2030-ig nem sikerül komoly lépéseket elérni a klímavédelem területén. Tehát most ez a folyamat még úgy tűnik, hogy megállítható, ha, ha az optimista forogatókönyv szerint még fognak a gyerekeink, unokáink 2050 után is, meg mi is, mint már igen idős emberek fognak még, meg fogunk még csokoládét, kakaós palacsintát, szaloncukrot, csokimikulást, csokinyulat enni, de ehhez tenni is kell valamit. Ha nem történik változás és a jelenlegi ütemben folytatódik a felmelegedés és a szén-dioxid kibocsátás, akkor, akkor sajnos, nagyon valószínű, hogy 2050-re nem lesz kakaó. Tehát 2030-ig kellene lépni egész pontosan.”

Műsorvezető: „Ez azt jelenti egyébként, hogy a növénynek, ugye ezt az Egyenlítő környékén termesztik, túl meleg lesz azon a környéken, vagy kevés lesz a csapadék? Vagy mi az, ami olyan fenyegető?”

IG: „Több oka van ennek. Az egyik, nyilván a felmelegedés az alapvető oka, de ezzel több olyan változás jár, ami a növényre káros hatással van. Ilyen különböző kártevőknek a megjelenése, amik még nem voltak, már meglévő kártevőknek az elszaporodása, és változások történnek a páratartalomban is, ami a növénynek nem túl jó. A kakaó egyébként egy igen szűk területen terem csak meg, tehát például sokkal szűkebb területen termelhető meg, mint a kávé. A kávé is egy bizonyos mértékben veszélyeztetett növény, de a kakaó nagyon kapcsolódik ehhez az Egyenlítő környéki klímához, csak néhány afrikai és dél-amerikai ország képes csak a termelésére, úgyhogy ezért még plusz különösen veszélyeztetett. És sajnós az sem fog megtörténni, hogy mondjuk, vagy mondhatjuk azt, hogy sebj, ugye ott melegebb lesz, meg mondjuk itt is melegebb lesz, akkor mondjuk itt Magyarországon fogunk kakaót termelni az Alföldön. Ez sajnós azért nem fog megtörténni, mert a klimatikus viszonyok más oldalról, tehát például a páratartalom tekintetében, hiába lesz itt melegebb, de nem fognak megfelelni a kakaónak, úgyhogy sajnós az Alföldön sem fogunk ebben az esetben sem kakaómezőket látni.”

Műsorvezető: „Tehát az lenne jó, hogy ha a természetes termőhelyen maradnának meg az ültetvények. Nem tudom, hogy ültetvényeken termesztik-e a kakaót?”

IG: „Így van, így van.”

Műsorvezető: „Tehát ez lenne végül is az ideális. De nem akarom én megbántani, az édesipar nagyon kreatív tud lenni akkor, amikor helyettesíteni kell a természetes alapanyagokat, azért engem mellbevágott, amikor egy ilyen másfél évvel ezelőtt olvastam, hogy például a vanília ízesítésű termékeknek kevesebb, mint egy százalékában van vanília. Lehet, hogy eljutnak odáig, hogy a kakaót is helyettesítik. Nézegettem, hogy próbálkoznak-e ezzel, de nem találtam meggyőző bizonyítékokat.”

IG: „Azért bízunk benne, hogy nem jutunk el oda, hogy a kakaót valamilyen ok miatt helyettesíteni kell.”

Műsorvezető: „Azért tényleg igaz, hogy a vaníliának a 99 százaléka nem vanília?”

IG: „Adatot nem tudok fejből erre mondani, erről nincs a fejemben most adat. Az egész biztos, hogy a vaníliát sok esetben váltják ki természetazonos aromával. Ez már csak azért is, a vanília egyrészt egy ritka növény, másrészt egy rendkívül drága növény. Tehát ahol csak arra van szükség, hogy egy csipetnyi vaníliaízt érezzen a vásárló, akkor igazából a terméknek a minőségét nem csökkenti a mesterséges vanília. Amúgy, hogy ha valaki igazán vaníliabarát, akkor azt tudom neki javasolni, hogy – még a cukrásztanulmányaimra visszagondolva – egyszerű egyébként otthon vaníliás cukrot készíteni, amivel aztán fel tudunk otthon bármit turbózni. Egy befőttes üvegbe kristálycukrot kell tenni, s egyszer kell egy nagyobb beruházással venni egy eredeti, igazi vaníliarudat beletenni, és két hét múlva kész a vaníliás cukor.”

Műsorvezető: „Tehát, ha látjuk, hogy mit veszünk, akkor a szemünknek azért még hihetünk nyugodtan. Nem akarom egyébként tovább sorolni ezeket a kreatív ötleteket, megnéztem én a nagyon ismert dióhelyettesítőnek is az összetételét: pörkölt napraforgóbél, pörkölt búzacsíra, cukor, aroma, antioxidáns. Ez egyébként a jövő édesipara?”

IG: „Nem, nem, semmiképpen. Sőt olyannyira nem, hogy évek óta megfigyelhető itt Magyarországon az a tendencia, hogy egyre tudatosabbak a fogyasztók, egyre inkább a minőségi termékeket keresik, sőt egyre többen olvassák el a címkéket az üzletekben. Az édesiparnak is az az érdeke több szempontból is, hogy minőségi termékeket gyártson, egyrészt többet lehet vele keresni, másrészt pedig azért a gyártók, az édességek készítői természetesen jó és szép és finom termékeket szeretnének előállítani.”

Műsorvezető: „És esetenként kifejezetten izgalmas termékeket. Itt ezen a bizonyos tanácskozáson ezek is szóba kerültek. Két terület csak. Az egyik a funkcionális élelmiszerek, mi ez? A másik pedig a 3D-s ételnyomatás.”

IG: „A funkcionális élelmiszer egy viszonylag új kategória, tehát ez tényleg csak néhány éve létezik. A gyártók arra figyeltek fel, hogy egyre speciálisabb igényekkel jelentkezők a fogyasztók. Egy konkrét példa, mondjuk egy sportoló, legyen akár amatőr vagy profi sportoló, egy edzés után, egy verseny után mit kíván, szeretne valami édességet enni, de olyat, amiben mondjuk van fehérje. Most már talál ilyen terméket, egy fehérjével dúsított édességszeletet, egy fehérjével dúsított müzliszeletet.”

Műsorvezető: „Ez megvan. És a 3D-s nyomtatott étel. Beírom: csoki, és jön a falatka.”

IG: „E technológia, ha ma még nem is, de lehet, hogy már ma is lehetőséget ad, tehát, hogy elképzelhető egy olyan konyhai eszköz, ahol egyszerűen beírjuk, hogy mit szeretnénk enni, egy konyhai ételnyomató, és hogy, ha megfelelő alapanyagok, úgy, mint egy festékkazettában ebben a nyomtatóban megvannak, akkor egy bizonyos termékszortimentet ki lehet hozni. Tehát, ha a spenótalap van meg, akkor lehet belőle spenótfőzeléket, ha van benne egy kis csirke, akkor azt is hozzá tud adagolni, ha tojásfelétet, ez lehet, hogy most nagyon futurisztikusan hangzik, de megtörténhet.”

Műsorvezető: „Intődy Gábort, a Magyar Édességgyártók Szövetségének főtitkárát hallották ...”

3. A kiegyensúlyozott tájékoztatás követelményének alkotmányos értelmezése és szabályozása

Az Alaptörvény IX. cikk (2) bekezdése szerint „Magyarország elismeri és védi a sajtó szabadságát és sokszínűségét, biztosítja a demokratikus közvélemény kialakulásához szükséges szabad tájékoztatás feltételeit”.

Az Alaptörvényben foglalt, a sajtó sokszínűségére vonatkozó kötelezettség részben a kiegyensúlyozott tájékoztatás követelményén keresztül valósul meg. A kötelezettség tartalmát az Smtv. 13. §-a és az Mttv. 12. § (1)-(2) bekezdése együttesen határozzák meg.

Az Smtv. 13. §-a szerint:

„A tájékoztatási tevékenységet végző lineáris médiaszolgáltatások kötelesek a közérdeklődésre számot tartó helyi, országos, nemzeti és európai, valamint Magyarország polgárai és a magyar nemzet tagjai számára jelentőséggel bíró eseményekről, vitatott kérdésekről az általuk közzétett tájékoztató, illetve híreket szolgáltató műsorszámokban kiegyensúlyozottan tájékoztatni. E kötelezettség részletes szabályait törvény az arányosság és a demokratikus közvélemény biztosítása követelményeinek megfelelően állapítja meg.”

Az Mttv. 12. § (1) és (2) bekezdései szerint:

„(1) A médiaszolgáltatások tájékoztatási tevékenységének meg kell felelnie az [Smtv. 13. §](#) szerinti kötelezettségnek.

(2) A tájékoztatás kiegyensúlyozottságát – a műsorszámok jellegétől függően – az egyes műsorszámokon belül, vagy a rendszeresen jelentkező műsorszámok sorozatában kell biztosítani.”

Az Smtv. tehát a kiegyensúlyozottság követelményét a tájékoztatási tevékenységet végző lineáris médiaszolgáltatások által közzétett tájékoztató, híreket szolgáltató műsorszámokkal kapcsolatban fogalmazza meg.

Az Mttv. 203. § 56. pontja szerint:

„Politikai tájékoztató műsorszám: időtartama legalább kilencven százalékában a magyarországi és a nemzetközi politikai, vagy aktuális közéleti eseményeket elemző, bemutató, azokat értékelő, háttérüket feltáró, hírműsorszámnak nem minősülő műsorszám.”

A hírműsorszám fogalmát az Mttv. 203. § 17. pontja határozza meg: *„időtartamának legalább kilencven százalékában a magyarországi és a nemzetközi közélet aktuális eseményeivel – ide nem értve a közlekedési híreket, az időjárás-jelentést és a sporthíreket – foglalkozó műsorszám.”*

A törvény rendelkezése szerint a tájékoztató, illetve híreket szolgáltató műsorszámoknak a közérdeklődésre számot tartó helyi, országos, nemzeti és európai, valamint Magyarország polgárai és a magyar nemzet tagjai számára jelentőséggel bíró eseményekről, vitatott kérdésekről kiegyensúlyozottan kell tájékoztatást adniuk.

A kiegyensúlyozott tájékoztatás kötelezettsége, amely a demokratikus közvélemény biztosításához szükséges megfelelő tájékoztatás megteremtését segíti elő, nem jelenti a szerkesztői szabadság aránytalan korlátozását. Azt ugyanis, hogy mely események tartanak számot a közérdeklődésre, azaz mely eseményekről készül beszámoló az egyes műsorszámokban, kizárólag a szerkesztő, illetve a médiaszolgáltató döntheti el, tehát nem létezik egyes eseményekről való beszámolási kötelezettség, és a kiegyensúlyozott tájékoztatás csak a ténylegesen közzétett tartalmak vonatkozásában vizsgálható.

A kiegyensúlyozott tájékoztatás követelménye alapján a nyilvánosságot érintő ügyekről szóló tájékoztatásnak, híradásnak az Smtv. 13. §-ának, illetve a hivatkozott törvényi rendelkezés indokolásának értelmezéséből következően meg kell jelenítenie a szembenálló nézeteket, tehát egy adott kérdéssel összefüggésben megfogalmazott releváns álláspontokat a közösség számára össze kell gyűjteni és be kell mutatni.

A kiegyensúlyozott tájékoztatással kapcsolatos szabályozás értelmében a kérelmezőnek mind a médiaszolgáltatóhoz küldött kifogásban, mind a hatósághoz intézett kérelemben azt kell megjelölni, hogy mely létező, releváns, ellentétes álláspont nem került ismertetésre a kifogásolt tájékoztatásban. Ez a kötelezettség abban az esetben is fennáll, ha nem az álláspont képviselője, hanem bármely más néző (hallgató) tesz kifogást egy hírösszeállítással kapcsolatban.

Az Smtv. a „demokratikus közvélemény biztosítása érdekében” írja elő a kiegyensúlyozott tájékoztatás követelményét, vagyis a jogszabály meghatározza a kiegyensúlyozott tájékoztatás követelményének alkalmazási körét. Mindezzel összhangban állapította meg a Kúria Kfv.III.37.472/2013/11. számú ítéletében, hogy a kiegyensúlyozott tájékoztatás követelménye nem terjed ki valamennyi, a nyilvánosság előtt zajló vitára vagy véleménykülönbségre. A Kúria előbbieken hivatkozott döntése alapján ahhoz, hogy egy adott tájékoztatással kapcsolatban felmerüljön a kiegyensúlyozott tájékoztatás kötelezettsége, azaz a szabály alkalmazható legyen, szükséges, hogy a tájékoztatás tárgya, tartalma összefüggésben álljon a demokratikus közvélemény igényeivel, szükségleteivel.

A demokratikus nyilvánosság számára fontos kérdések köre rendkívül szerteágazó, taxatív felsorolásuk még általános jelleggel sem lehetséges. Az Smtv. szerint kiterjed a kiegyensúlyozott tájékoztatás kötelezettsége minden, „a közérdeklődésre számot tartó helyi, országos, nemzeti és európai, valamint Magyarország polgárai és a magyar nemzet tagjai számára jelentőséggel bíró eseményről, vitatott kérdéstről” szóló tájékoztatásra. Azaz, nem pusztán a közvetlen „politikai” vonatkozással bíró ügyek tartoznak ide, hanem általában a közéleti kérdések.

A „Jó reggelt, Magyarország!” című műsorszám a Médiaszolgáltató hírműsorszám. A műsorszám a Médiaszolgáltató saját meghatározása¹ szerint:

„A Kossuth Rádió reggeli hírműsora.”

Erre figyelemmel a kifogásolt műsorszámmal szemben egyértelműen fennáll a kiegyensúlyozott tájékoztatás kötelezettsége.

Az Smtv. és az Mttv. vonatkozó szabályai alapján a tájékoztatás kiegyensúlyozottságának vizsgálata során a Médiatanács a hiányolt vélemény tekintetében az egyedi ügy tényállási elemei alapján elsődlegesen az alábbi szempontokat vizsgálja:

- a hiányolt vélemény releváns-e a közzétett tájékoztatás vonatkozásában,
- a hiányolt vélemény érdemben eltérő-e a közzétett álláspontokhoz képest, és
- a hiányolt vélemény megfelelő időben elérhető volt-e a médiaszolgáltató számára.

Amennyiben a Kérelmező által hiányolt álláspont a fenti feltételek bármelyikének nem felel meg, akkor a kiegyensúlyozott tájékoztatás követelménye megsértése megállapításának sincs helye. Jogsértés megállapítására tehát csak az említett három feltétel együttes teljesülése esetén van mód, azonban ebben az esetben is vizsgálni szükséges, hogy a kifogásolt műsorszámban egyedi jelleggel, vagy a rendszeresen jelentkező műsorszámok sorozatában valósult-e meg a tájékoztatás.

4. A vélemény releváns volta a közzétett tájékoztatás vonatkozásában

A kiegyensúlyozott tájékoztatás követelménye nem értelmezhető úgy, hogy az alapján a médiaszolgáltatónak minden egyes álláspontot minden műsorszámban meg kell jelenítenie, valamennyi szembenálló nézet bemutatására ugyanis nem minden esetben van lehetőség. Ezt az értelmezést erősíti meg az Alkotmánybíróság az 1/2007. (I. 18.) számú határozatában. A szabályozás célja ugyanis arra irányul, hogy a jogszabályi rendelkezések biztosítsák a közönség számára, hogy közérdekű kérdésekben a releváns vélemények ismeretében alakíthassák ki álláspontjukat.

A közérdeklődésre számot tartó ügyeket érintő médiatartalmak vonatkozásában csupán a konkrét ügghöz, a tárgyalt témához közvetlenül, szervesen kapcsolódó vélemény, különösen annak lényegi mondanivalója tekintetében merülhet fel a kiegyensúlyozott tájékoztatás kötelezettségének megsértése. Egy álláspont kifejtése során ugyanis annak képviselője egyéb, a tárgyalt témához nem kapcsolódó – és így a kiegyensúlyozott tájékoztatás követelménye vizsgálatának szempontjából relevánsnak nem minősülő – véleményt is megfogalmazhat.

A fentiekre tekintettel tehát mindenképp a kifogással érintett tájékoztatás tárgyának, témájának meghatározása szükséges, ugyanis csak ennek alapján vizsgálható, hogy a kérelmező által megjeleníteni kért álláspont – illetve annak egyes tartalmi elemei – a műsorszámban elhangzottak szempontjából relevánsnak minősül-e. Azaz, amennyiben egy álláspont a műsorszámban közzétett tájékoztatáshoz közvetlenül nem kapcsolódik, a kiegyensúlyozottság vizsgálata szempontjából nem minősülhet relevánsnak, ebből következően egy ilyen vélemény közzétételének hiánya nem vezethet a kiegyensúlyozott tájékoztatás követelményének sérelméhez sem.

Az érintett műsorszegmens stúdióbeszélgetést tartalmazott Intódy Gáborral, a Magyar Édességgyártók Szövetségének főtítkárával, az interjú apropóját az édesipar érintettjei számára

¹ <https://www.mediaklikk.hu/musor/jo-reggelt-magyarorszag>

szervezett, fenntarthatóságról szóló konferencia képezte. Az interjúalany a műsorvezető kérdésére válaszolva elmondta, hogy egyelőre úgy tűnik, visszafordítható a folyamat, azonban, ha 2030-ig változatlan ütemben halad tovább a klímaváltozás, akkor 2050-re ritkaságszámba fog menni a kakaó, és az abból készülő termékek, majd kitért arra, hogy a kizárólag néhány Egyenlítő-környéki országban termesztethető kakaó rendkívül érzékeny növény, amely a klímaváltozással járó hőmérséklet-emelkedés és páratartalom változása esetén e térségekben is termesztetetlen lesz, s a kakaóból készült termékek hiánycikké fognak válni. Ezt követően a beszélgetés a műsorvezető felvetésére az édesipar „kreativitásával”, a vanília-helyettesítő megoldások mintájára a kakaóhelyettesítő módszerek lehetséges alkalmazásával folytatódott.

Ezzel kapcsolatban az interjúalany kifejtette, hogy az édesiparnak nem a klímaváltozáshoz történő alkalmazkodás, a helyettesítés a célja, hanem továbbra is a megbízható, eredeti alapanyagokból álló, minőségi termékek előállítása.

A beszélgetés végén a műsorvezető rákérdezett, két, a konferencián is témaként tárgyalt termékcsoporthoz (funkcionális élelmiszerek), illetve új technológiára (3D ételnyomtatás), melyeket az interjúalany elmagyarázott.

A tárgyi híradás lényegi mondanivalója tehát az volt, hogy az édesipart, a világ kakaóellátását is hátrányosan fogja érinteni a változatlan ütemben haladó klímaváltozás, illetve szóba kerültek az édesipar új termékei, s lehetséges új technológiák.

A Kérelmező – a Médiaszolgáltatónak küldött kifogás tartalmából megállapítható – álláspontja szerint az interjúalany azon véleménye kapcsán, miszerint a szén-dioxid koncentráció növekedése következtében emelkedik a hőmérséklet, a Médiaszolgáltatónak meg kellett volna jelenítenie a szén-dioxid klímaváltozásban játszott szerepével kapcsolatos más (a „*Vasárnapi Újság*” című műsor adásaiban megjelent) véleményeket, illetve Szijjártó Péter miniszter ENSZ-ben kifejtett véleményét.

A Médiatanács megállapította, hogy a Kérelmező által hiányolt információk és vélemény nem állnak közvetlen, szerves kapcsolatban a stúdióbeszélgetés lényegi mondanivalójával.

Az érintett műsorszegmens lényegi mondanivalója ugyanis az volt, hogy a változatlan ütemű klímaváltozás következtében a kakaóra épülő édesipari termékek hiánycikkékké fognak válni.

Ennek fényében tehát nem releváns a Kérelmező által közzétenni kívánt álláspont, így a Médiaszolgáltatónak nem kellett beszámolnia a szén-dioxid klímaváltozásban betöltött szerepével kapcsolatos különféle álláspontokról, hiszen a tájékoztatás témáját a változatlan ütemű klímaváltozás kakaóra történő hátrányos hatása képezte. Az interjúalany a beszélgetés elején ugyan használta a szén-dioxid kibocsátás kifejezést, azonban nem ennek a globális felmelegedésben játszott vélt vagy valós szerepe képezte a műsorszegmens témáját, lényegi mondanivalóját.

A Médiatanács a fenti megállapításokra tekintettel a kiegyensúlyozott tájékoztatás követelménye megsértésének megállapításához szükséges további konjunktív feltételek meglétének vizsgálatát mellőzte.

A Médiatanács a fentiekben kifejtettek tekintettel megállapította, hogy a Médiaszolgáltató a kifogással érintett műsorszegmens sugárzásával nem sértette meg a kiegyensúlyozott tájékoztatás követelményét, ezért az Mttv. 181. § (1) bekezdése alapján, a 182. § u) pontjában foglalt hatáskörében a rendelkező részben foglaltak szerint döntött, és a kérelmet elutasította.

A Kérelemben foglaltakra a Médiatanács megjegyzi továbbá, hogy a Médiaszolgáltató szerkesztési szabadsága körében szabadon dönt arról, hogy egy adott témáról milyen mélységben számol be, vagy a megszólaló személy mely mondatait adja közre műsorában.

Az eljárás során az Ákr. 124. §-a szerinti eljárási költség nem merült fel.

A jogorvoslatról szóló tájékoztatás az Ákr. 81. § (1) bekezdésén, a közigazgatási per indításának lehetősége az Ákr. 114. § (1) bekezdésén alapul. A közigazgatási per vonatkozásában az Mttv. 163. § (1) bekezdése, a (2) bekezdés c) pontja, a (3) és a (6) bekezdése, a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: **Kp.**), a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban **Pp.**) és az E-ügyintézési tv. rendelkezései irányadóak.

A keresetlevél benyújtásának szabályait a Kp. 13. § (3) bekezdés a) pontja, a 28. §-a, a 29. § (1) bekezdése, a 39. §-a, a 48. § (1) bekezdésének l) pontja, a Pp. 605. § (1) és 608. § (1) bekezdései és az E-ügyintézési tv. 9. § (1) bekezdése, az azonnali jogvédelemre vonatkozó rendelkezéseket a Kp. 50. §-a, a tárgyalás tartására vonatkozó kérelemről szóló tájékoztatást a Kp. 77. § (2) bekezdése tartalmazzák.

Budapest, 2020. január 28.

A Médiatanács nevében
Dr. Karas Monika
elnök

Kapják:

1. személyes adat